

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 478/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Ondrejom Brlášom, advokátom, Štefánikova trieda 52, Nitra, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/69/2023 z 19. júna 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 9Cdo/69/2023 z 19. júna 2024. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobcovia sa žalobou doručенou Okresnému súdu Nitra 22. septembra 2021 domáhali proti sťažovateľke ako žalovanej určenia, že suma 33 000 eur, ktorá bola pred smrťou poručiťky [REDAKOVANÉ] preveденá z jej účtu na účet sťažovateľky, patrí do dedičstva po poručiťke, matke žalobcov. Okresný súd rozsudkom č. k. 8C/35/2021-153 z 28. marca 2022 žalobe vyhovel a žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania.

3. Sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre rozsudkom sp. zn. 9Co/85/2022 z 19. januára 2023 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žalobcom priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Sťažovateľka napadla rozsudok krajského súdu dovolaním v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a § 421 ods. 1 CSP, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 19. júna 2024 tak, že ho odmietol. Zároveň priznal žalobcom nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v nesúlase sťažovateľky s výsledkom konania pred všeobecnými súdmi. Sťažovateľka zrekapitulovala priebeh konania, pričom zdôraznila, že už vo svojom prvom písomnom podaní z 30. novembra 2021 navrhovala vykonanie viacerých dôkazov, ktorými chcela preukázať svoje tvrdenia. Okresný súd 22. februára 2022 doručil právnemu zástupcovi sťažovateľky predvolanie na predbežné prejednanie sporu, v ktorom uviedol, že *„účasť klientky ani svedkov zatiaľ nie je nutná“*, preto sa sťažovateľka na predbežnom prejednaní nezúčastnila. Okresný súd na predbežnom prejednaní sporu prezentoval svoje predbežné právne posúdenie najmä vo vzťahu k neuneseniu dôkazného bremena, a to povinnosti tvrdenia relevantných skutkových tvrdení k samotnému uzatvoreniu darovacej zmluvy. Z doručeného predvolania však nebolo zrejmé, že by výsluch sťažovateľky týkajúci sa uzatvorenia darovacej zmluvy bol účelný. Je toho názoru, že v dôsledku uvedeného postupu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.

6. Na predbežnom prejednaní sporu právny zástupca sťažovateľky navrhol doplnenie dokazovania výsluchom svedkov navrhnutých v písomných podaniach. K novým skutočnostiam opätovne navrhol vypočúť manžela sťažovateľky. Súd však tento dôkaz považoval za novonavrhnutý napriek tomu, že výsluch svedka bol písomne navrhnutý už v podaní zo 16. februára 2022. Uvedený postup považuje sťažovateľka za arbitrárne použitie sudcovskej koncentrácie konania.

7. Napriek tomu, že sťažovateľka v konaní navrhla výsluch viacerých svedkov, súd vychádzal výlučne z listinných dôkazov a vypočutie svedkov zamietol z dôvodu koncentrácie konania, aj keď tieto dôkazy boli navrhnuté už v predošlom písomnom podaní pred predbežným prejednaním sporu. Okresný súd preto postupoval tak, že nesprávnou aplikáciou sudcovskej koncentrácie konania sťažovateľke hrubým spôsobom odňal možnosť konať pred súdom.

8. Napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka osobitne vyčíta, že sa v ňom najvyšší súd konkrétne nezaoberal vymedzeným dovolacím dôvodom, absentuje v ňom presvedčivé odôvodnenie k neprijatiu dovolacieho dôvodu, čím bolo porušené právo sťažovateľky na spravodlivý proces. Sťažovateľka trvá na tom, že jej bola odopretá možnosť uviesť ďalšie skutočnosti, ku ktorým mali byť ňou navrhnutí svedkovia vypočutí, pričom takýmto reštriktívnym postupom jej bolo znemožnené preukazovať tvrdený skutkový stav. Konaním najvyššieho súdu, ktorým potvrdil rozsudky súdov nižších inštancií napriek procesnej aktivite sťažovateľky, bola arbitrárnou sudcovskou koncentráciou konania odopretá možnosť konať pred súdom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Sťažovateľka namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením

najvyššieho súdu o odmietnutí jej dovolania. Zo sťažostnej argumentácie je však evidentné, že nesúhlasí so samotným výsledkom sporu, teda so skutkovými a s právnymi závermi uvedenými v rozsudkoch okresného súdu a krajského súdu.

10. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd. Pri uplatňovaní právomoci podľa čl. 124 ústavy ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil, za predpokladu, že k nim dospel ústavne súladným spôsobom.

11. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti ich interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Právne posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom meritórneho prieskumu ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, teda ak by sa všeobecný súd pri výklade a aplikácii právnych noriem natoľko odchyľil od ich znenia, že by zásadne poprel ich účel a význam.

12. Otázka posúdenia podmienok na uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia jeho prípustnosti patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Jej posúdenie je teda vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktorý je právnym predpisom ustanovujúcim v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru), v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (III. ÚS 450/2017). To, samozrejme, neplatí, ak by najvyšší súd posúdil túto otázku ústavne neutržateľne v neprospech sťažovateľa.

13. Sťažostná argumentácia sťažovateľky je v značnom rozsahu zameraná na skutkové a právne závery rozsudku okresného súdu, ktorý bol potvrdený krajským súdom. Sťažovateľka preberá aj argumentáciu uplatnenú v dovolaní, s meritórnymi závermi najvyššieho súdu prezentovanými v odôvodnení napadnutého uznesenia však nevedie relevantnú ústavnoprávnu polemiku. Napadnutému uzneseniu vyčíta absenciu presvedčivého odôvodnenia uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, predovšetkým neakceptovaním jej námietky, že jej bola odopretá možnosť uviesť ďalšie skutočnosti, ku ktorým mali byť vypočutí navrhnutí svedkovia.

14. Ústavný súd sa preto oboznámil s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, aby v kontexte danej sťažostnej námietky posúdil jeho obsah, a tým vyhodnotil ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP mal podľa sťažovateľky spočívať v nesprávnom postupe okresného súdu a krajského súdu, a to nevykonaním ňou navrhovaných dôkazov a arbitrárnou sudcovskou koncentráciou konania. Najvyšší súd po všeobecnej charakteristike dovolania v podstatnom uviedol, že súdy postupovali pri prejednaní sporu dôsledne, svoje závery presvedčivo odôvodnili a podporili ich odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva

podklad pre záver, že odvolací súd by svojím postupom nevykonaním navrhnutého dokazovania založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Sťažovateľkou navrhnuté dôkazy, ako ich formulovala, neboli spôsobilé overiť, prípadne vyvrátiť tvrdené skutočnosti, čiže nedisponovali vypovedacou potenciou. Navrhované dôkazy sa netýkali podstatných skutočností o preukázaní existencie darovacej zmluvy medzi poručiiteľkou a žalovanou a následne predložený návrh bol v rozpore so zásadou koncentrácie konania podľa § 153 CSP. Najvyšší súd v bodoch 17.1 až 19 napadnutého uznesenia detailne ozrejmil, prečo ňou navrhnuté dôkazy neboli súdmi nižších inštancií považované za relevantné. Následne konštatoval, že za vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalovaná sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv.

15. Nadväzujúc na už uvedené, ústavný súd konštatuje, že po komplexnom posúdení napadnutého uznesenia vo vzťahu k odmietnutiu dovolania podľa § 420 písm. f) CSP ako neprípustného dospel k záveru o jeho ústavnej udržateľnosti. Vychádzal pritom zo skutočnosti, že najvyšší súd sa mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľky a jemu predchádzajúcim postupom dostatočne zaoberal (body 11 až 26), čím poskytol ochranu označeným právam, čo je pre ústavný súd pri posudzovaní napadnutého rozhodnutia podstatné. Najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľky zákonom predpokladaným spôsobom, rešpektujúc pritom citovanú relevantnú právnu úpravu vzhľadom na jej účel. Ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), ktorý by nemal oporu v procesných kódexoch.

16. Sťažovateľka uplatnila aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že k záverom najvyššieho súdu na tento dovolací dôvod sa sťažovateľka vôbec nevyjadruje, preto ústavný súd nemá dôvod zaujať názor k tejto časti napadnutého rozhodnutia.

17. Ústavný súd konštatuje, že neboli splnené podmienky na prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, pretože nezistil prítomnosť príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením a obsahom sťažovateľkou označených základných práv. Vzhľadom na to odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2024

Libor Duľa
predseda senátu